

3bim

Соціалістична Бібліотека. № 1.

Львів. Бібліотека.
АН. УРСР

ЗВІТ

з Партиїної Конференції Україн-
ської Соціал-Демократичної Партії

ЗАХ. ОБЛ. У. Н. Р.

яка

відбулася дня 28. і 29. марта 1919 р.

в Станіславові.

Зладив І. К.

ДРОГОВИЧ, 1919.

в друкарні Й. Левенкопфа.

Львівська державна наукова бібліотека

ЗВІТ

Державної Конфедерації Української
Піонерської Організації

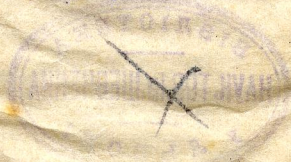
Л. Н. У. Л. А. Х. А. Е.

В. Р. Р.

1919 рік. 28. 1. 28. 1919 рік.

Л. Н. У. Л. А. Х. А. Е.

Львівська державна наукова бібліотека
№ 2226

Л. Н. У. Л. А. Х. А. Е.

Ф69(24к)

~~Ф69(24к)~~Львів. Бібліотека
АН. УРСР

ТОВАРИШІ І ТОВАРИШКИ!

Всепароднім зривом українського народу, подвигом трудових мас—доконано історичного перевороту 1. падолиста 1918 р. у Галичині та Буковині, а при помочи повстання українського працюючого люду Наддніпрянської України під проводом Директорії здвигнулася Українська Народна Республіка, держава трудового українського народу, держава українського робучого пролетаріату. На руїнах драхлявих імперій Габсбургів і Романовичів, повсталала в пам'ятні дні падолиста минулого року, нова демократична держава — Українська Народна Республіка, яка здійснила вікові ідеали-бажання українського народу, який від століть леляв у своїй душі самостійну, незалежну і демократичну власну державу.

І отся хвиля прийшла!

Історична катастрофа переміни Європи у соціальний демократичний лад переводиться у всіх державах. Керманичі давніх імперіалістичних держав, що свідомо спричинили всесвітній пожежа повалилися а на перше місце висувається на ново робучий люд усіх країв та народів: на проводирів сього люду на міжнародній арені стає соціалістичний табор зорганізованого пролетаріату, що дає

знак не до всесвітньої різни, а до всесвітнього мира і одності через що звертає на себе очі цілого світа у тих, що тужать за миром, що з острахом дивляться на руїну світової цивілізації та культури.

Хитаються основи старого капіталістично-імперіялістичного світа! Розпався в прах московський царат, повалилася драхлява Австрія — найкріпше забороло старого февдального ладу, — конає мілітарна Німеччина — головна винувниця всесвітньої війни.

А понад їх руїною — весняним леготом повіяло по цілій Європі. Скрізь пануть кайдани, в які досіль була закована думка, живе слово й воля народів. Замість верховодів капіталістичного світа, місто речників розбищачького імперіялізму — приходить до слова соціалістичний, робучий народ.

В таку хвилю — не могло українське робітництво zostатися по заду всесвітнього соціалістичного пролетаріату, але мусіло поспішити на оборону Української Народної Республіки і закріпити всі соціалістичні та демократичні здобутки української революції. Український пролетаріат мусів власною кровю припечатати нові закони новочасного ладу, опертого на знесенню привілеїв пануючих досіль кляс і отворити широким масам поневоленого працюючого люду шлях — до світлої будучини.

Потреба кращого упорядкування державного життя — зробила необхідним для Української Соціал-демократичної партії стати до будівництва нового демократичного ладу — висилаючи своїх кращих провідників до відповідальної роботи у правительстві Надніпрянської України, а других застав-

ляючи до законодавчої праці у Конгресі Трудового Народу України у Києві і на протязі чотирох сесій Української Національної Ради галицької України, де при їх визначному зусиллі ухвалено земельну реформу з вивласненням великої посілости без рекомпензати, закон про 8-годинний день праці й охорону робітників, всякі соціалістичні реформи і в кінці виборчий закон до майбутнього сойму західної області У. Н. Р. опертий на демократичних принципах, який дасть змогу трудовому пролетаріатові на управу в державі, по своїй волі.

І в такий момент відвідавши провідники Української Соціал-Демократичної Робітничої Партії західної області У. Н. Р. хочаби прислухатися до голосів всіх партійних товаришів, бажаючи бути все в тісному контакті з товаришами праці і думки — скликали Партійну конференцію У. С.-Д. П. до Станіславова на день 28. і 29. марта 1919. з таким денним порядком:

1. Отворення і вибір президії.
2. Наша сучасна закордонна і внутрішня політика (реф. тов. Др. Володимир Темницький).
3. Тактика У. С.-Д. П. супроти інших партій та організацій (реф. тов. Осип Безпалко).
4. Переписання тягарів війни на заможні класи (реф. тов. Др. Мирон Витошинський).
5. Вивласнення великої посілости (реф. тов. Осип Безпалко).
6. Справа війська і залізниць (реф. тов. Осип Устиянович).
7. Негайне виписання виборів до сойму (реф. тов. Др. Рудольф Скибинський).

8. Права робітника і організація (реф. тов. Осип Крутий).

9. Преса і партійна література (реф. тов. Іван Калинович).

10. Хто має управляти громадою і як? (реф. тов. Др. Роман Яросевич).

II. Наше шкільництво (реф. тов. Осип Безпалко).

На отсю Партійну Конференцію з'їхалося понад півтора сотки делегатів з усіх частин нашої західної області, докладніше було 156 учасників, з того 127 делегатів з правними мандатами, а 29 гостей як партійних товаришів, з чого п'яťох було з Наддніпрянської України.

Шановних Товаришів і Товаришок привітав гарною промовою член Станіславського Повітового Комітету У. С.-Д. Р. П. Тов. Осип Устіянович і запропонував на председателя Партійної Конференції (задля неприсутности тов. посла Семена Вітика, який виїхав в торговельній місії до Будапешту, Відня і Праги) — тов. Др-а Романа Яросевича як председателя, а тов. Івана Кушніра і Осипа Крутія — як заступників председателя; в кінці тов. Олексу Панаса як секретаря.

Тов. председатель Др. Роман Яросевич, отворяючи партійну конференцію пояснив, чому повітові організації Станіславова і Дрогобича скликали під теперішню хвилю отсей зїзд. Саме переживаємо історичну хвилину, яка рішає про будуччину нашого народу і здобутки української революції. Тому наша партія мусить призадуматися, як найкраще використати постуляти нашої програми,

і примінити їх до сучасних правно-державних форм У. Н. Р. Наша задача є оснувати Українську державу на широ демократичних формах влади і соціального ладу — для добра всього українського народу. При кінці горяче привітав Шановних Товаришів у. с. д. р. п. Наддніпрянської України, з якими бажаємо спільно жити, працювати, щоб зреалізувати ідеали всесвітнього пролетаріату.

Як перший докладчик виступив тов. Др. Володимир Темницький з рефератом на тему: *Наша сучасна закордонна і внутрішня політика.*

Зміст: Два світи борються тепер в Європі: світ капіталізму й імперіалізму зі світом демократії. Перший репрезентує антанта; другий — знеможена довгою війною Європа, себ-то соціалістичний схід та осередні держави Європи. Українська демократія радісно вітає цей триумфальний похід демократичного, визвольного руху й соціальної революції, — але вслід за тим, — українська демократія вважає неможливим входити у воєнний союз з антантою проти большевиків, щоби боронити капіталістично-імперіалістичні інтереси західної буржуазії, з другої сторони бажає ліквідації з російським большевизмом, котрий під покришкою насаджування соціалізму ограблює Україну з її природних багатств і починити негайні кроки в цілі припинення війни проти большевиків, на основі визнання повної самостійності та суверенності Української Народної Республіки. Далі наш референт пояснює різницю між українським а московським большевизмом, критикує теперішнє становище українського правительства, яке орієнтується виключно на антанту, чим дискредитується в очах європейської демократії і міжнародного пролетаріату.

В дальшій часті свого реферату тов. В. Темницький піддає критиці правительство Др-а С. Голубовича, яке континуує внутрішню політику колишньої феодально-бюрократичної Австрії, яке не йде з духом часу і по лінії інте-

ресів, робучих мас, не піклується долею робітничого пролетаріату, ані сільської бідноти, не поборює спекуляції, протекціонізму, неплотизму і хабарництва. Референт жадає знесення цензури, скасування перепусток, які обмежують особисту і політичну свободу громадян, домагається знесення воєнних доразових судів, заведення кращої комунікації і направи доріг, та закінчив свій реферат словами: „наша політика мусить йти по лінії інтересів українського трудового народу, а не після диктату антанті“.

В дискусії над рефератом тов. Темницького забирали голос тов.: Осип Безпалко, (який закладає рішучий протест проти військового обсадження українських частин Буковини і Бесарабії румунськими військами), Др. Мирон Витошинський, Іван Кушнір, Остап Олійник, А. Михайлів (був. міністер праці в кабінеті Чеховського), який зложив привіт партійним товаришам в імени Наддніпрянської України, тов. Іван Калинович, (який п'ятує поведення Держ. Секретаріату супроти Наддніпрянських Українців, що їх Команда міста Станіслава стала видалювати поза межі західної області), тов. М. Басараб та інші, після чого ухвалено дві резолюції в справі нашої закордонної і внутрішньої політики.

Другий реферат виголосив тов. Осип Безпалко на тему: *Тактика Української соціал-демократичної партії проти інших партій та організацій.**) в якій розглядав відношення нашої партії до інших сторониств в краю, з якими не хочемо вести партійної боротьби, далі конкретизував

*) Зміст реферату не подаємо з тактичних причин. Ред.

наші домагання дотично організації „Селянсько-Робітничого Союзу“, наше становисько, яке слід зайняти у. с. д. п. супроти проєктованого трудового з'їзду, скликаного на день 30. марта 1919 до Станіславова і т. п.

В дискусії забирали голос тов.: Остап Олійник, Оліярник, В. Темницький, Др. Мирон Витошинський, Д. Дем'янчук, О. Устіянович, Іван Калинович і чимало других товаришів. Після дискусії ухвалено відповідні резолюції, які мають служити як директиви Екзекутиві У. С.-Д. Р. П. зах. обл. У. Н. Р.

Третій референт тов. Др. Мирон Витошинський говорив на тему: *Перепи́сання тягарів війни на заможні класи*.

Зміст: Всесвітню війну викликали капіталісти цілого світа, тому всі наслідки світової війни себ-то: забезпечення відві-дності сиріт по жертвах кровавої війни, опіка над воєнними інвалідами, відшкодування за знищення культурних та економічних здобутків цивілізації, відбудова знищених повітів, покриття воєнних шкід, повернення нормального життя в нашої державі — належить перенести на ті суспільні класи, які спричинили світову пожежу, їх належить оподаткувати прогресивним податком від воєнних зисків, наложити високі податки на спекулянтів і ренєфтарів, які користаючи із загальної анархії і соціальної революції нагнали чимало грошей, як також оподаткувати тих, що не повинять сьогодні воєнної повинності жовніра в українській армії, хоча користають з охорони громадянського ладу в нашої державі. В дискусії, яка вивязалася над рефератом тов. М. Витошинського забирали голос товариші: Яцикевич, Оліярник, Штаняк, Борислав, Яців, Г. Коваль, Я. Остапчук після чого ухвалено дотичну резолюцію надруковану на стор. 23.

В рефераті: *Вивласнення великої посілости*, тов. Осип Безпалко виступив проти викупу великої посілости а висловився за конфіскацію обшарів двірських. Противиться також поділові вивласненої землі а є за заведенням спілкової господарки. Ми соц. дем. стремимо до усуспільнення всіх средств продукції. Земля має належати до тих, що обробляють її своїми руками, а справу обмеження приватної власности хай рішить будущий сойм зах. обл. У. Н. Р. Бесідник заявляється проти полищення дотеперішних власників при господарці на їх обшарах, а жадає передання землі аж до послідного вирішення — комісіям земельних справ при громадах і повітах.

В дискусії над рефератом про аграрне питання забирали голос слідуючі товариші: Тов. Осип Крутій, Іван Кушнір, Г. Оришук, В. Матвішин, Коваль, Берегуляк, Штіглян, Др. М. Витшинський, Солтис і сам референт, після чого приступлено до ухвалення резолюції в справі земельної реформи. (Див. стор. 22.)

Справу війська і залізниць — реферував тов. Осип Устіянович — жадаючи негайного отворення залізничого руху для цивільного населення, стягнення неукраїнських функціонерів з відвічальних становиск при Дирекції шляхів, цілковитої націоналізації залізниць, знесення кляс по українських залізницях, заведення поспішних поїздів, уладження паровозів (задня браку вугля і в ціли збереження лісів) — на опал ропою і т. п.

В справі організації української армії пропонував референт задержати на час війни з Поляками дотеперішні формації, але жадає кращого трактування мужви (жовнірів) як горожан демократичної Республіки. Жадає поширення просвіти між мужвою, яку повинно інформуватися про наше сьогочасне політичне, економічне і міжнародне положення. Знесення всяких привилеїв і ознак у старшин. Неукраїнську суспільність повинно змобілізувати і примусити до публичних робіт, а також оподаткувати чужі національності, що не виконують військової повинности в українській армії. По закінченню теперішньої війни належить знести постійну армію а завести народню міліцію.

В дискусії забирали голос: Тов. Дах, Сакалюк, Турчановський та чимало других товаришів; по скінченню якої ухвалено аналогічні резолюції до пропонованих тов. Референтом. (Див. стор. 25.)

Про негайне виписання виборів до сойму реферував тов. Др. Рудольф Скибинський.

Зміст: Участь громадянства в правлінню є конечна і мусить бути законно унормована. Наші Повітові Національні Ради, як і сама Українська Національна Рада, не відповідають потребам широких верств нашого громадянства і не є речниками волі трудових мас нашого народа, бо виросли на ґрунті старої австрійсько-польської адміністрації та самоволі. Ми не можемо далі займатися латаниною, але мусимо приступити до унормовання нової виборчої реформи, народоправного правління. У відношенню до Української Національної Ради — випрацювання виборного закону до сойму зах. обл. У. Н. Р. і виписання виборів, опертих на

загальному, рівному, тайному, безпосередньому і пропорційно-виборчому праві як для мушчин, так і для жінок, котрі покінчили 20-тий рік життя.

Над рефератом вивязалася дискусія, в якій забирали голос тов. Осип Безпалко, В. Темницький, Оришук, Яцикевич, Іван Калинович та інші — після чого ухвалено резолюцію, надруковану на стор. 23—24.

Про *потребу організації у. с. д. р. партій і про права робітників* реферував тов. Осип Крутий та Др. Рудольф Скибинський:

Шан. референти нагадують історію української соц. дем. партії в Галичині та на Україні, рух в професійних організаціях, представляють жадання українського робітництва в справі заведення 8-мо годинного робочого дня, змогу контролювати робітникам управу та адміністрацію фабрик, щоби трудоводці не могли приймати ані відправляти робітників без відома і згоди мужів довіря робітничих організацій, забезпечення робітників на випадок неспосібности до праці, охорона малолітних жінок перед визиском працьоводців, безпека на случай безробіття через інтензивне ведення відбудови краю, забезпечення робітників у харчі та помешкання, заведення дешевих кухонь, приютів і промислових шкіл.

Крім референта промовляли тов. Іван Калинович, який жадав тісної злуки У. С. Д. П. зах. обл. У. Н. Р. з Центральним Комітетом У. С. Д. Р. П. Наддніпрянської України, щоби на ділі показати злуку і зєдинення цілого українського пролетаріату, щоби зреалізувати на самих собі клич всесвітнього соціалізму: Пролетарі всіх країв, єднайтеся! І по-

тсавив відповідну резолюцію того-ж змісту.

Про партійну пресу і літературу реферував тов. Тван Калинович.

Від першої хвилі свого повстання соц. дем. стреміла до тісної злуки з просвітою та наукою. Се пропагував Сеи-Сімон, Фурє, Лясаль, Карло Маркс, Енгельс, Овен, Плеханов та інші. Бо доки робітник темний — не будуть для нього досяжними високі ідеї соціалізму. З окрема потреба українського партійного органу відчувається у нас незвичайно. Ідея обновлення першої української робітничої газети, якою була в Галичині „Воля“ пекуча і здобуває собі шире зацікавлення серед українського робітництва, а найліпшим доказом сього те, що з усіх кругів нашої області надходять запити, коли почнеться видавання свого партійного часопису.

Знова комплетний брак соціалістичної літератури у нас повинен наклонити нас до видання цілого ряду книжок, які освітили б широкі завдання соціальної політики, як праця Ліндемана Г.: Про комунальну робітничу політику; — Др-а Ки Гуга: Німецьке мійське самоурядовання; — Енгельса Ф.: Справа мешкань; Тіма Й.: Охорона робітників; — Дункера К.: Праця дітей і боротьба проти неї; — Брауна Ад.: Професійні спілки; — Бауера Отта: Дорожнеча; — Др-а Давіда: Соціалізм і сільське господарство; — Гастона Мок.: Армія демократії; Ріле Е.: Пролетарська дитина; — Бебеля А.: Жінка й соціалізм та чимало інших, яких конечно

потрібно присвоїти українській пролетарській літературі. На найближчі дні потреба видати на думку референта інформаційні брошури про те: „Хто такі соціал-демократи і чого вони хочуть?“; Каутського К.: Дорога до влади; — Р. Кальвера: Робітничий катехізм; — Безпалка Осипа: Соціалістична політика, яку обійняв в коротці зладити автор; — Програму Укр. с. д. р. п. (мінімум); — Історію української соціал-демократичної партії і т. п. публікації, які допомогли б українському громадянству зрозуміти соціалістичні закони пролетарського трудового народу.

По дискусії, в якій забирали голос Тов. Олійник, Безпалко, В. Темницький ухвалено резолюцію дотно обнови соц. дем. органу і видавництва „Соціалістичної Бібліотеки“

* * *

Останній був реферат тов. Осипа Безпалка:

Про наше шкільництво, в яким шан. докладчик говорив про потребу реорганізації шкільництва по думці сучасних соціальних реформ. Бо школа є починаючи від найнищих, а кінчаючи на найвищих опорою існуючого ладу. Отже, коли ми хочемо справді вийти переможцями в боротьбі за заведення демократичного ладу, охоронити і закріпити здобутки соціальної революції — мусимо негайно звернути увагу на те, щоб і навчання і виховання у всіх школах велося в соціалістичному дусі.

В тому зміслі й ухвалено відповідні резолюції.

*

*

*

Тов. председатель Др. Роман Ярославич, закриваючи партійну конференцію подякував делегатам за дводневі інтензивні наради, на які мимо комунікаційних перепон зіхалися з найдаальших закутин краю чимало делегатів і тим дали доказ, що війна не зруйнувала нашої партійної солідарности і свідомости, та що наші партійні товариші живо інтересуються соціальною боротьбою, яку видвигнула революція. Понадто наша партія показала одностайними ухвалами всіх резолюцій, що у наших партійних товаришів є великий засіб здорових думок та критичного погляду на сучасну хвилю, зрілої політичної орієнтації і закінчив наради окликом:

Нехай живе зєдинений пролетаріят Української Народної Республіки!

Нехай живе зєдинений пролетаріят цілого світа!

Нехай живе побіда соціалізму!

І. К.

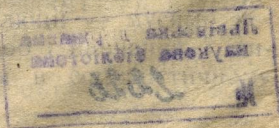
2226

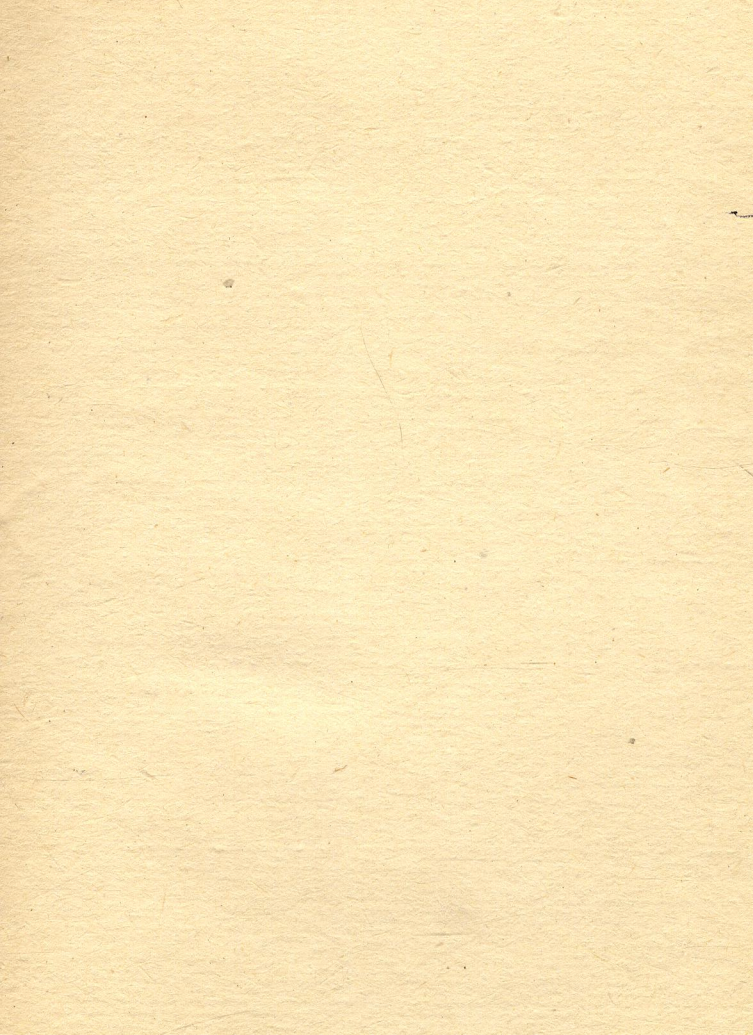
15c) 0,45
(1986)

[illegible]

Нельзя же не любить! Нельзя же не любить! Нельзя же не любить!

21.1

2226

13A

3bim